

Čís. 17175.

Odpovědnost za škody způsobené provozem motorových vozidel (zák. č. 162/1908 ř. z.).

Přenecháním motorového vozidla vlastníkem jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečení jest rozuměti jen takový stav, za kterého je vlastník onoho vozidla úplně vyřazen z jeho provozu a za něhož se celý provoz přenechává v ý h r a d ě jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečení.

Vlastník motorového vozidla, jenž ho užívá pro vlastní osobní nebo hospodářské potřeby, jest jeho provozovatelem (§ 1, odst. 3, uved. zák.), odpovědným za škody způsobené provozem onoho vozidla, i při jízdách konaných z garáže na místo určené vlastníkem nebo naopak z tohoto místa do garáže, obstarávají-li tyto jízdy podle úmluvy ujednané při uzavření garážní smlouvy na příkaz vlastníka vozidla buď majitel, nebo zaměstnanec garážního podniku.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1939, Rv I 1003/38.)

Proti žalobě, kterou se žalobce na žalovaném domáhal zaplacení 30.000 Kč s přísl. jako náhrady škody, která mu byla dne 19. září 1935 v P. způsobena provozem uvedeného vozidla, řízeného šoférem Antonínem V., namítl žalovaný mimo jiné, že v době nehody nebyl provozovatelem motorového vozidla, ježto uzavřel s Jaroslavem B., majitelem garáže v P., smlouvu, podle níž se za příslušnou odměnu jmenovaný garážní podnikatel zavázal, že si automobil žalovaného denně večer svým zřízencem před domem žalovaného odebere, přes noc jej ve své garáži uschová, dá vykonati veškeré práce spojené s řádným udržováním vozidla a že každého rána je žalovanému svým zřízencem odevzdá vyčištěné, promazané a v řádném stavu; dále namíтал, že nehoda se stala právě při jízdě, když garážní šofér Antonín V. odvážel automobil žalovaného z garáže před jeho byt (ordinaci) v L-ově ulici, aby mu jej odevzdal, a že jízdy, jejichž vykonávání Jaroslav B. uvedenou smlouvou převzal, prováděl v zájmu svého obchodu, tudíž ve svém vlastním zájmu, takže od převzetí až do odevzdání vozu měl jejich risiko odpovědný provozovatel jízdy.

Žalobě co do částky 16.700 Kč s přísl. vyhověly s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í s o u d z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Je řešiti otázku, zda vlastník osobního automobilu, jenž ho užívá pro vlastní osobní nebo hospodářské potřeby, je provozovatelem řečeného motorového vozidla i při jízdách konaných z garáže na místo určené vlastníkem nebo naopak z tohoto místa do garáže, obstarávají-li tyto jízdy podle úmluvy ujednané při uzavření garážní smlouvy na příkaz vlastníka onoho vozidla buď majitel garážního podniku, anebo jeho

zaměstnanci, a zda tudíž odpovídá vlastník motorového vozidla za škody způsobené provozem automobilu i při uvedených jízdách.

Pro tuto otázku je rozhodující především předpis § 1, odst. 3, autom. zák. č. 162/1908 ř. z., podle něhož jest posuzovati případ, o němž tu jde; právě uvedený předpis ustanovuje, že na místě vlastníka motorového vozidla odpovídá ten, komu bylo ono vozidlo v době škodné události přenecháno k provozování na jeho vlastní účet a nebezpečnosti (provozní podnikatel). Z řečeného ustanovení plyne, že zákon klade v něm zřejmě důraz na hospodářskou stránku věci, vycházejí z názoru shodného s obecným nazíráním a odpovídajícího i právnímu citu, že totiž odpovědnost má stíhati pána provozu, t. j. toho, kdo jako podnikatel provozuje podnik samostatně na svůj účet a nebezpečnosti, těží ve svůj prospěch z provozu motorového vozidla a hradí i náklady k němu potřebné, a že proto za škody způsobené provozem motorového vozidla činí odpovědným jeho provozovatele. Mluvě o přenechání motorového vozidla vlastníkem jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečnosti, má zákon na mysli takový stav, za něhož je vlastník onoho vozidla úplně vyřaděn z jeho provozu a za něhož se celý provoz přenechává výhradně jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečnosti, takže vlastník vozidla není již oprávněn nakládati s ním co do jeho provozu, nepobírá již ani užitky plynoucí přímo z provozu, ani nehradí náklady spojené s provozováním vozidla, ani nenese následky vznikající z jeho provozu. Jen za těchto podmínek přestává vlastník motorového vozidla býti jeho provozovatelem ve smyslu uvedeného zákonného předpisu a odpovědnost se přesunuje s vlastníka na jiného provozovatele. Jestliže však nejsou splněny uvedené podmínky a jestliže vlastník nepozbývá úplně možnosti nakládati s motorovým vozidlem co do jeho provozu, pobírá užitky, pak nemůže býti řeč o tom, že není provozním podnikatelem (pánem provozu) a že není odpověden za škody způsobené provozem vozidla, i když snad nemá při jednotlivých jízdách skutečného vlivu na to, jak se má zacházeti s motorovým vozidlem, a i když nemůže působiti na řidiče vozidla za tím účelem, aby bylo zabráněno ohrožení nebo poškození, jež vzniká jeho provozem.

S vyloženého právního hlediska jest v souzené věci posuzovati zjištěný skutkový stav. Z něho vyplývá, že žalovaný vlastník automobilu, jehož provozem byl žalobce poškozen na těle při jízdě určené k přistavení vozu k ordinaci žalovaného vlastníka, užíval svého motorového vozidla pro ordinační jízdy při výkonu svého lékařského povolání a že podle obsahu garážní smlouvy ujednal s majitelem garážního podniku »L.« toliko úplatu (paušál) za garážování, ošetření vozu, vytápění garáže a za tak zv. přistavování vozu, jež se dělo tak, že žalovaný vlastník dával telefonicky příkazy, aby byl vůz zamčený přiveden řidičem garážního podniku k jeho ordinaci, a že po skončení ordinačních jízd, jež si žalovaný vlastník obstarával sám, dával opět telefonicky příkazy, aby vůz byl odvezen zpět do garáže. Podle toho, co byla vyloženo, jest míti za to, že žalovaný MUDr. Robert B. nepřestal býti provozním podnikatelem při tak zvaných přistavovacích jízdách a že se provozování auto-

mobilu při nich dělo na jeho účet a nebezpečství, neboť i při těchto jízdách pobíral nadále užítky, které přímo plynou z provozování automobilu, používaje ho k výkonu svého povolání, hradil ze svého i náklady spojené s jeho provozováním, platě ze svého paušál za ony jízdy, a nakládal s ním podle své vůle i co do provozu, dáváje potřebné příkazy, kdy, kam a v jakém stavu má řidič garážního podniku dopravit automobil z garáže nebo do garáže. Je proto pokládati žalovaného vlastníka osobního automobilu za pasivně oprávněného ve sporu o žalobě na náhradu škody vzniklé žalobci z provozu onoho vozidla.

Na správnosti uvedeného názoru nic nemění ani to, že si vlastník upravil částečně provozování svého automobilu garážní smlouvou uvedeného již obsahu, kterou sjednal s majitelem garážního podniku. Tu nejde o takový smluvní poměr, podle něhož by vlastník automobilu přenechával provozování automobilu garážnímu podnikateli výhradně na jeho vlastní účet a nebezpečství a podle kterého by on sám přestával býti s hospodářského hlediska pánem provozu, neboť se ani jedním ze znaků oné smlouvy nepřerušuje hospodářská provozní činnost vlastníka motorového vozidla, jenž garážní smlouvu uvedeného obsahu uzavřel s majitelem garážního podniku. Vlastník motorového vozidla zůstává tu jeho provozovatelem i v době, kdy za něho, v jeho zájmu a na jeho příkaz obstarává majitel garáží jízdy z garáže na místo určené vlastníkem vozidla nebo z tohoto místa do garáže.

Pokud žalovaný vlastník automobilu dovozuje, že jízdy konané řidičem garážního podniku byly vykonávány též v zájmu garážního podnikatele, který si dal za ony jízdy platiti, a že ony jízdy byly součástí provozu garážního podniku, jak je prý zřejmé z toho, že »pojišťovny při pojištění provozu garáží čítají provozovateli garáží zvláštní přírážku za t. zv. přistavovací jízdu«, neodůvodňuje to ještě úsudek, že vlastníka automobilu nelze v takovémto případě pokládati vůbec za provozovatele motorového vozidla, nýbrž ony okolnosti by mohly po případě svědčiti jen o tom, že by bylo možno též majitele garážního podniku pokládati za provozovatele motorového vozidla a tudíž za spoluprovozovatele zároveň s vlastníkem automobilu. Než tím není ani třeba blíže se zabývat, ježto majitel garážního podniku není v souzeném sporu žalován a otázka jeho odpovědnosti za škody z důvodu jeho vlastnosti jako spoluprovozovatele není předmětem tohoto sporu. Nepřípadný jest i poukaz dovolatelův na odpovědnost majitele »autodílny« za škody způsobené provozem automobilu od okamžiku, kdy převzal automobil do správy, až do doby, kdy opět odevzdal spravený automobil jeho majiteli (srov. rozh. č. 2246, 8978 Sb. n. s. a č. 7230 Gl. U. n. ř.), neboť v souzené věci nejsou splněny podmínky přechodu odpovědnosti s vlastníka na majitele garážního podniku, jako tomu jest u majitele automobilové dílny, ježto v době, kdy jest automobil ve správě u majitele takové dílny, nelze mluvit o »provozu« na straně vlastníka motorového vozidla, jež bylo dáno do opravy.

Není proto dovolání žalovaného MUDr. Roberta B. oprávněno.